

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi alkoholilain 36 ja 40 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi alkoholilakia. Ehdotuksen mukaan alkoholiyhtiön tällä hetkellä sosiaali- ja terveysministeriön tarkemmin määräämässä laajuudessa harjoittama alkoholitutkimus, alkoholiolojen kehityksen seuraaminen sekä alkoholin käytöstä aiheutuvia haittoja koskeva tiedotus, valistus ja muu terveyskasvatus siirryt eräille valtionhallinnon

virastoille ja laitoksille, kuten kansanterveyslaitokselle, sosiaali- ja terveystieteiden tutkimus- ja kehittämiskeskuskeskelle sekä sosiaali- ja terveysdenhuollon tuotevalvontakeskukseen. Alkoholiyhtiö antaisi sosiaali- ja terveysministeriölle kertomuksen vähittäismyyntinsä kehityksestä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan toukokuun alusta vuonna 1996.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Alkoholilain (1143/94) 36 §:n 1 momentin mukaan alkoholiyhtiön tehtävänä on:

1) huolehtia sille tässä laissa yksinoikeudeksi säädetyn vähittäismyyntin harjoittamisesta;

2) siinä laajuudessa kuin sosiaali- ja terveysministeriö siitä tarkemmin määrää, harjoittaa alkoholitutkimusta, seurata alkoholiolojen kehitystä sekä harjoittaa alkoholin käytöstä aiheutuvia haittoja koskevaa tiedotusta, valistusta ja muuta alkoholia koskevaa terveyskasvatusta; sekä

3) antaa vuosittain valtioneuvostolle kertomus alkoholiolojen kehityksestä ja niistä toimenpiteistä, joihin yhtiö on ryhtynyt alkoholilain 1 §:ssä säädetyn tarkoituksen saavuttamiseksi.

Lain 36 §:n 2 momentissa säädetään lisäksi, että alkoholiyhtiön muista tehtävistä ja toimialasta säädetään yhtiöjärjestyksessä.

Kohdassa 2) tarkoitettu rahoitus tapahtuu vuosittain valtion talousarvioon otetulla määrärahalta, joka vastaa 0,7 prosenttia alkoholi-

juomaveron vuotuisesta tuotosta (36 §:n 3 momentti).

Nyt ehdotetaan, että alkoholilain 36 § muutetaan kokonaan, kuitenkin niin, että voimassaolevan alkoholilain 36 §:n 1 momentin 1 kohta ehdotetaan siirrettäväksi muuttamattomana uuden 36 §:n 1 momentin 1 kohdaksi.

Tällä hetkellä eduskuntakäsittelyssä olevassa hallituksen esityksessä eduskunnalle laiksi kansanterveyskertomuksen antamisesta eduskunnalle (HE 48/1995 vp) ehdotetaan päihdeolojen kehitystä koskevan kertomuksen antamisesta eduskunnalle annetun lain kumoamista. Tämän kumottavan lain 1 §:ssä säädetään, että valtioneuvosto antaa vuosittain eduskunnalle päihdeolojen kehitystä koskevan kertomuksen, johon sisältyy alkoholiyhtiön valtioneuvostolle osoittama kertomus alkoholiolojen kehityksestä. Tämän muutoksen johdosta uudeksi 36 §:n 1 momentin 2 kohdaksi ehdotetaan, että yhtiö antaa vuosittain sosiaali- ja terveysministeriölle kertomuksen vähittäismyyntin kehityksestä ja niistä toimenpiteistä, joihin yhtiö on ryhtynyt alkoholilain tarkoituksen toteuttamiseksi.

Alkoholiyhtiön tärkeimmistä tehtävistä sää-

detään edelleen lakitasolla. Koska yhtiöllä on muitakin tehtäviä on tarkoituksenmukaista, että näistä tehtävistä määrätään alemmalla tasolla. Tämän vuoksi ehdotetaan, että nyt muutettavassa alkoholilain 36 §:n 2 momentissa alkoholiyhtiön muista tehtävistä ja toimialasta määrätään yhtiön yhtiöjärjestyksessä. Vastaava säännös oli tässä yhteydessä kumottavassa alkoholilain 36 §:n 2 momentissa.

Koska nyt on tarkoitus siirtää alkoholilain 36 §:n 1 momentin 2)-kohdassa tarkoitettu tällä hetkellä sosiaali- ja terveysministeriön tarkemmin määräämässä laajuudessa harjoitettu alkoholitutkimus, alkoholiolojen kehityksen seuraaminen sekä alkoholin käytöstä aiheutuvia haittoja koskeva tiedotus, valistus ja muu terveyskasvatus eräille valtionhallinnon virastoille ja laitoksille: kansanterveyslaitokselle, sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskuselle sekä sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskukselle, ehdotetaan alkoholilain 40 §:n 2 momenttiin lisättäväksi uusi 8)-kohta, jonka perusteella tämä siirto toteutuu. Sosiaali- ja terveysministeriö määräisi edelleen missä laajuudessa näitä tehtäviä harjoitettaisiin. Toiminnan rahoitus tapahtuisi käyttäen valtion vuotuisen talousarvion määrärahoja, ei enää alkoholijuomaveron tuottoa, niin kuin voimassa olevassa alkoholilain 36 §:n 3 momentissa säädetään.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Vuoden 1995 talousarviossa on 50 000 000

markkaa varattu korvauksena alkoholiyhtiölle voimassa olevan alkoholilain 36 §:n 1 momentin 2 kohdassa säädettyihin tarkoituksiin, joita ovat alkoholia koskeva tutkimus-, tiedotus- ja valistustoiminta sekä terveyskasvatus. Vuonna 1996 on tarkoitus pitää määräraha sanottuihin tarkoituksiin vuoden 1995 tasolla, kuitenkin niin, että alkuvuoden menot ennen tämän lain voimaantuloa 30.4.1996 saakka 16 150 000 markkaa varataan edelleen korvauksena alkoholiyhtiölle ja sen jälkeen 33 850 000 markkaa jaetaan sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskukseen, kansanterveyslaitoksen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksen kesken. Vuonna 1997 lain kustannusvaikutukset olisivat edelleen arviolta 50 000 000 markkaa.

3. Asian valmistelu

Esityksestä on pyydetty lausunto kauppa- ja teollisuusministeriöltä, kansanterveyslaitokselta, sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskuselta, sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskukselta, Alko Oy:ltä ja Alkoholitutkimussäätiöltä.

4. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä toukokuuta 1996.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki**alkoholilain 36 ja 40 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 8 päivänä joulukuuta 1994 annetun alkoholilain (1143/94) 36 § ja 40 §:n 2 momentin
 6 ja 7 kohdat, sekä

lisätään 40 §:n 2 momenttiin uusi 8 kohta seuraavasti:

36 §*Alkoholiyhtiön tehtävät*

Alkoholiyhtiön tehtävänä on:

1) huolehtia sille tässä laissa yksinoikeudeksi säädetyn vähittäismyynnin harjoittamisesta; sekä

2) antaa vuosittain sosiaali- ja terveysministeriölle kertomus vähittäismyynninsä kehityksestä ja niistä toimenpiteistä, joihin yhtiö on ryhtynyt edellä 1 §:ssä määritellyn tarkoituksen saavuttamiseksi.

Alkoholiyhtiön muista tehtävistä ja toimialasta määrätään yhtiön yhtiöjärjestyksessä.

40 §*Sosiaali- ja terveysministeriön toimivalta*

 Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarvittaessa määräyksiä:

6) alkoholijuomien mainontaa ja muuta myyninedistämistoimintaa koskevien säännösten noudattamisesta;

7) alkoholijuomien hinnoitteluperusteista; sekä

8) ministeriön alaisten virastojen ja laitosten harjoittaman alkoholitutkimuksen ja alkoholiolojen kehityksen seurannan, alkoholin käytöstä aiheutuvia haittoja koskevan tiedotuksen, valistuksen ja muun alkoholia koskevan terveyskasvatuksen laajuudesta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä touku-
 kuuta 1996.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 29 päivänä syyskuuta 1995

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Ministeri *Terttu Huttu-Juntunen*

L a k i

alkoholilain 36 ja 40 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 8 päivänä joulukuuta 1994 annetun alkoholilain (1143/94) 36 ja 40 §:n 2 momentin
 6 ja 7 kohdat, sekä
lisätään 40 §:n 2 momenttiin uusi 8 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

36 §

Alkoholiyhtiön tehtävät

Alkoholiyhtiön tehtävänä on:

- 1) huolehtia sille tässä laissa yksinoikeudeksi säädetyn vähittäismyynnin harjoittamisesta.
- 2) siinä laajuudessa kuin sosiaali- ja terveysministeriö siitä tarkemmin määrää, harjoittaa alkoholitutkimusta, seurata alkoholiolojen kehitystä sekä harjoittaa alkoholin käytöstä aiheutuvia haittoja koskevaa tiedotusta, valistusta ja muuta alkoholia koskevaa terveystasvustusta; sekä
- 3) antaa vuosittain valtioneuvostolle kertomus alkoholiolojen kehityksestä ja niistä toimenpiteistä, joihin yhtiö on ryhtynyt edellä 1 §:ssä määritellyn tarkoituksen saavuttamiseksi.

Alkoholiyhtiön muista tehtävistä ja toimialasta säädetään yhtiön yhtiöjärjestyksessä.

Alkoholiyhtiön 1 momentin 2 kohdassa määrättyjen tehtävien hoitamista varten on valtion talousarvioon vuosittain otettava määräraha, joka vastaa vähintään 0,7 prosenttia alkoholijuomaveron arvioidusta vuosittaisesta tuotosta.

40 §

Sosiaali- ja terveysministeriön toimivalta

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarvittaessa määräyksiä:

- 6) alkoholijuomien mainontaa ja muuta myyninedistämistoimintaa koskevien säännösten noudattamisesta; sekä
- 7) alkoholijuomien hinnoitteluperusteista.

36 §

Alkoholiyhtiön tehtävät

Alkoholiyhtiön tehtävänä on:

- 1) huolehtia sille tässä laissa yksinoikeudeksi säädetyn vähittäismyynnin harjoittamisesta; sekä
- 2) antaa vuosittain sosiaali- ja terveysministeriölle kertomus vähittäismyyntinsä kehityksestä ja niistä toimenpiteistä, joihin yhtiö on ryhtynyt edellä 1 §:ssä määritellyn tarkoituksen saavuttamiseksi.

Alkoholiyhtiön muista tehtävistä ja toimialasta määrätään yhtiön yhtiöjärjestyksessä.

40 §

Sosiaali- ja terveysministeriön toimivalta

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarvittaessa määräyksiä:

- 6) alkoholijuomien mainontaa ja muuta myyninedistämistoimintaa koskevien säännösten noudattamisesta;
- 7) alkoholijuomien hinnoitteluperusteista; sekä

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8) ministeriön alaisten virastojen ja laitosten harjoittaman alkoholitutkimuksen ja alkoholiolojen kehityksen seurannan, alkoholin käytöstä aiheutuvia haittoja koskevan tiedotuksen, valistuksen ja muun alkoholia koskevan terveystasvatuksen laajuudesta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä toukokuuta 1996.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.
